

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato:
Kontor: Straffuldbyrdeskontoret
Sagsbeh: Camilla Brinch Rasmus-
sen
Sagsnr.: 2016-1902-0386
Dok.: 2158373

Forslag

til

Lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

(Skærpe af afsoningsvilkårene for udvisningsdømte indsatte)

§ 1

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1242 af 11. november 2015, som ændret ved lov nr. 169 af 27. februar 2016 og § 1 i lov nr. 641 af 8. juni 2016, foretages følgende ændringer:

1. I § 31, stk. 2, indsættes som 3. pkt.:

»For indsatte, der er udvist af landet ved dom, skal planen ikke omfatte tiden efter løsladelsen.«

2. I § 38 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. En indsat, der er udvist af landet ved dom, kan ikke være beskæftiget ved uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, medmindre særlige forhold taler herfor.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

3. I § 45 a indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. En indsat, der er udvist af landet ved dom, har ikke ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre særlige forhold taler herfor.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

§ 2

Loven træder i kraft den [1. april 2017].

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Begrænsning af kriminalforsorgens pligt til at udarbejde handleplaner for udvisningsdømte afsonere

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Regeringens overvejelser

2.1.3. Den foreslåede ordning

2.2. Begrænsning af udvisningsdømte afsoneres adgang til beskæftigelse ved uddannelse og anden undervisningsaktivitet

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Regeringens overvejelser

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.3. Begrænsning af udvisningsdømte afsoneres ret til vederlagsfri behandling for stofmisbrug

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Regeringens overvejelser

2.3.3. Den foreslåede ordning

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

6. Miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Regeringen vil sætte hårdere ind over for udlændinge, der begår kriminalitet under deres ophold i Danmark.

Der er årligt et betydeligt antal udenlandske statsborgere, som dømmes for kriminalitet og samtidig udvises af Danmark ved straffedommen. Da en stor del af de udvisningsdømte skal afsone en fængselsstraf, inden de udsendes, fylder kriminelle udlændinge meget i de danske fængsler.

Når udvisningsdømte udlændinge har afsonet deres straf i Danmark, skal de sendes hjem. Der er således ikke behov for at anvende ressourcer i fængslerne på resocialiserende tiltag, som retter sig mod f.eks. at kunne få et job eller en uddannelse i Danmark.

I dag har udvisningsdømte indsatte imidlertid stort set samme muligheder som andre indsatte, når det gælder adgangen til at deltage i uddannelse og undervisning i fængslerne og modtage social behandlingstilbud rettet mod stofmisbrug. Lovforslaget begrænser derfor udvisningsdømte indsattes adgang til disse tilbud og fjerner samtidig kriminalforsorgens pligt til at udarbejde handleplaner for udvisningsdømte indsatte for tiden efter deres løsladelse.

En stramning af afsoningsvilkårene vil endvidere sende et klart præventivt signal til kriminelle udlændinge og bidrage til en styrket retsfølelse for så vidt angår, at udlændinge, der kommer til landet med kriminalitet for øje, skal opleve afsoning i et dansk fængsel som en reel straf.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Begrænsning af kriminalforsorgens pligt til at udarbejde handleplaner for udvisningsdømte afsonere

2.1.1. Gældende ret

Reglerne om fuldbyrdelse af fængselsstraf findes i straffuldbyrdelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1242 af 11. november 2015, som ændret ved lov nr. 169 af 27. februar 2016 og § 1 i lov nr. 641 af 8. juni 2016.

Loven indeholder bl.a. regler om kriminalforsorgsområdets pligt til at udarbejde handleplaner for de indsatte for tiden under og efter afsoningen.

Det følger af straffuldbyrdelseslovens § 31, stk. 2, at kriminalforsorgsområdet i samarbejde med den indsatte snarest efter indsættelsen skal udarbej-

de en plan for strafudståelsen og tiden efter løsladelsen. Det fremgår endvidere, at planen jævnligt skal sammenholdes med den indsattes forhold under strafudståelsen og om nødvendigt søges tilpasset ændringer i disse forhold. Der skal således jævnligt ske evaluering af eller opfølgning på handleplanen.

Handleplanen anvendes som et redskab i arbejdet med at hjælpe eller påvirke den dømte til at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Der udpeges en handleplansansvarlig person for hver enkelt dømt i forbindelse med indsættelsen – eksempelvis den til afdelingen tilknyttede socialrådgiver eller den fængselsfunktionær, som er kontaktperson. Handleplanerne er varierende af omfang og følger den dømte ved en eventuel overflytning til en anden kriminalforsorgsmyndighed.

Det følger af straffuldbyrdslovens § 31, stk. 3, at justitsministeren kan fastsætte regler, hvorved bestemmelsen i stk. 2 kan begrænses i forhold til indsatte, der alene skal udstå en kortvarig straf. Der er i medfør af denne bestemmelse fastsat regler i bekendtgørelse nr. 421 af 9. september 2015 om begrænsning af kriminalforsorgens pligt til at udarbejde handleplaner efter straffuldbyrdsloven for indsatte, prøveløsladte og betinget dømte. Det fremgår af bekendtgørelsens § 1, stk. 1, at pligten til at udarbejde handleplaner som udgangspunkt ikke gælder i forhold til indsatte, der udstår en fængselsstraf i 4 måneder eller derunder.

Dog skal der udarbejdes handleplaner i en række tilfælde, herunder for indsatte, som forventes løsladt på prøve med vilkår om tilsyn, indsatte under 18 år, indsatte under 26 år, og som har en anden etnisk baggrund end dansk, indsatte, som efter løsladelsen ikke skønnes at være sikret passende ophold, indsatte, som efter løsladelsen ikke skønnes at være sikret passende underhold, indsatte, som har forsørgelsespligt over for børn, som de sociale myndigheder som følge af strafudståelsen har tilbudt hjælpeforanstaltninger, eller hvis særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor.

I forarbejderne til straffuldbyrdslovens § 31, jf. Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, s. 3774, er det forudsat, at formålet med handleplanerne bl.a. er at fremhæve, at straffuldbyrdsen så vidt muligt allerede fra dennes påbegyndelse skal søges tilrettelagt med henblik på at styrke og forbedre den dømtes mulighed for at leve en kriminalitetsfri tilværelse efter løsladelsen. Det er desuden forudsat i forarbejderne, at planlægningen tilsigter at understrege den indsattes medansvar både for forløbet af strafudståelsen og for perioden herefter.

Handleplaner for tiden efter afsoningen har således til formål at gøre den indsatte parat til at en tilværelse i det danske samfund, f.eks. ved at anvise mulige uddannelses- eller beskæftigelsesforløb, som den indsatte kan påbegynde efter løsladelsen. Der er ligeledes fastsat en pligt til jævnlige at følge op på handleplanen særligt med henblik på at fastholde den indsatte i ansvaret for en realistisk planlægning af tilværelsen efter løsladelsen.

Planer for selve strafudståelsen har derimod til formål at understrege den indsattes medansvar for afsoningsforløbet og selve tiden i kriminalforsorgens institutioner. Planerne er styrende for kontakten mellem den dømte og kriminalforsorgen og har ligeledes til formål at skabe et overblik over afsoningsforløbet, som også vil kunne bidrage til en sammenhængende planlægning på tværs af kriminalforsorgens institutioner.

2.1.2. Regeringens overvejelser

De handleplaner, der i dag udarbejdes for tiden efter løsladelsen, jf. straf-fuldbyrdslovens § 31, stk. 2, har til formål at hjælpe den dømte til at skabe en kriminalitetsfri tilværelse i det danske samfund efter afsoningen. Kernen i handleplanen er således at pege på f.eks. relevante uddannelses- eller beskæftigelsesforløb efter afsoningen.

Det er efter regeringens opfattelse ikke formålstjenligt og sender et forkert signal, at kriminalforsorgen skal bruge ressourcer på at udarbejde handleplaner for tiden efter løsladelse for udvisningsdømte afsonere, da udvisningsdømte ikke skal resocialiseres i det danske samfund efter endt afsoning, men derimod udsendes til deres hjemland.

Kriminalforsorgen har endvidere i sagens natur ikke forudsætninger for at hjælpe eller vejlede de udvisningsdømte afsonere i forhold til f.eks. mulighederne for uddannelses- eller beskæftigelsesforløb i det land, som den pågældende vil blive udsendt til efter løsladelsen.

Udarbejdelse af handleplaner indebærer en betydelig sagsbehandlingsopgave for kriminalforsorgen, idet det er en løbende proces med hyppig opfølgning og evaluering. Eksterne samarbejdspartnere uden for kriminalforsorgen medinddrages ligeledes i sagsbehandlingen.

Det vurderes, at det fortsat vil være hensigtsmæssigt, at der for udvisningsdømte afsonere udarbejdes handleplaner for selve strafudståelsen. Sådanne planer for afsoningsforløbet vil fortsat være et nødvendigt redskab for kri-

minalforsorgens personale i forhold til at kunne give et hurtigt overblik over det konkrete forløb på tværs af kriminalforsorgens institutioner samt for at kunne strukturere og følge et afsoningsforløb bedst muligt.

Det foreslås på den baggrund at indføre en generel begrænsning, således at der for udvisningsdømte afsonere ikke skal laves en handleplan for tiden efter løsladelse.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at straffuldbyrddelseslovens § 31, stk. 2, om udarbejdelse af handleplaner ændres, således at der for kriminalforsorgsområdet alene er en pligt til at udarbejde en handleplan for udvisningsdømte indsatte for tiden under afsoningen. Planlægningen og udarbejdelsen af en handleplan for selve afsoningen tilsigter at understrege den indsatte medansvar for forløbet af strafudståelsen og er således fortsat relevant.

Forslaget indebærer ikke ændringer i forhold til andre indsatte, hvor kriminalforsorgsområdet fortsat vil have en pligt til i samarbejde med den indsatte at udarbejde en plan for både strafudståelsen og for tiden efter løsladelsen med de begrænsninger, der følger af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 421 af 9. september 2015 om begrænsning af kriminalforsorgens pligt til at udarbejde handleplaner efter straffuldbyrddelsesloven for indsatte, prøveløsladte og betinget dømte.

Forslaget udelukker endvidere ikke, at kriminalforsorgsområdet undtagelsesvis vil kunne udarbejde en handleplan for udvisningsdømte indsatte for tiden efter løsladelse, hvis helt særlige forhold taler herfor. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor en udvisningsdømt indsat skal afsone en langvarig fængselsstraf, og udarbejdelsen af en handleplan for tiden efter løsladelse vurderes nødvendig eller hensigtsmæssig i forhold til gennemførelsen af den pågældendes udsendelse til hjemlandet efter endt afsoning.

Det forudsættes, at den foreslåede begrænsning af kriminalforsorgsområdets pligt til at udarbejde handleplaner for udvisningsdømte indsatte ikke i sig selv vil få indflydelse på kriminalforsorgens vurdering af, om pågældende kan prøveløslades.

2.2. Begrænsning af udvisningsdømte afsoneres adgang til beskæftigelse ved uddannelse og anden undervisningsaktivitet

2.2.1. Gældende ret

Straffuldbyrdsloven indeholder bl.a. regler om indsattes rettigheder og pligter under opholdet i afsoningsinstitutionen, herunder indsattes adgang til arbejde og uddannelse.

Det følger af straffuldbyrdslovens § 38, stk. 1, at en indsat har ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet. Efter straffuldbyrdslovens § 38, stk. 2, kan justitsministeren, hvor praktiske eller andre særlige hensyn gør det nødvendigt, fastsætte regler, hvorefter bestemmelsen i stk. 1 fraviges for bestemte institutioner eller bestemte grupper af indsatte. Indsatte skal dog så vidt muligt tilbydes beskæftigelse.

Det fremgår af forarbejderne, jf. Folketingstidende 1999-2000, Tillæg A, s. 3777, at hensigten med bestemmelsen har været at give mulighed for at fravige pligten til at være beskæftiget for grupper af indsatte, der ikke længere er egnet eller i stand til at være forpligtet til at udføre beskæftigelse, hverken inden eller uden for fængslet, eller hvor videreuddannelse ikke vil have et egentligt formål.

Justitsministeren har med hjemmel i § 38, stk. 2, aktuelt fastsat regler om, at indsatte i arresthusene har ret, men ikke pligt, til beskæftigelse, jf. § 1, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 398 af 9. april 2015 om beskæftigelse m.v. af indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Beskæftigelse er en samlet betegnelse for alle de aktiviteter, som indsatte kan deltage i under afsoningen. Undervisning, uddannelse og programvirksomhed er således ligestillet med tilbud om beskæftigelse i institutionens værksteder eller med institutionens drift. Indsatte modtager vederlag for beskæftigelse under afsoningen, jf. straffuldbyrdslovens § 42.

I dag har indsatte under afsoningen mulighed for at deltage i en række forskellige uddannelses- og undervisningstilbud omfattet af det danske voksen- og efteruddannelsessystem (VEU). Dette omfatter både grundlæggende uddannelse i almene fag (almen voksenuddannelse) og erhvervskompetencegivende uddannelse (erhvervsuddannelser, arbejdsmarkedsuddannelser og videregående uddannelser). Som led i flerårsaftalen om kriminalforsorgens økonomi i 2013-2016 blev der etableret mulighed for, at alle

afsonere kan deltage i arbejdsmarkedsuddannelser (AMU-kurser), som udbydes inden for flere forskellige fagområder.

Herudover er der mulighed for som selvstudie og/eller fjernundervisning at deltage i studieforberedende uddannelse (HF). Der tilbydes også undervisning i grundlæggende færdigheder inden for læsning og regning (forberedende voksenundervisning) samt ordblindeundervisning.

Indsatte kan under afsoningen også deltage i aktiviteter med henblik på opkvalificering af deres grundlæggende uddannelses- og arbejdsmarkedsparathed, herunder f.eks. aktiviteter vedrørende sikkerhed, arbejdsmiljø, oprydning og rengøring.

Beskæftigelse kan ligeledes ske ved deltagelse i programvirksomhed. Det varierer, hvilke programmer der tilbydes på kriminalforsorgens forskellige afdelinger. Programvirksomheden omfatter aktuelt flere programmer, der alle har et adfærdsændrende formål, f.eks. anger management.

Uddannelses- og undervisningstilbuddene varierer dog fra institution til institution bl.a. ud fra de behov, faciliteter og lærerressourcer, der er tilknyttet den enkelte institution.

I straffuldbyrdelseslovens § 39 fastslås princippet om individuelt beskæftigelsesvalg. Det fremgår heraf, at valget af beskæftigelse, herunder hvilke undervisningstilbud der tilbydes den enkelte indsatte, så vidt muligt beror på en samlet vurdering af den enkeltes ønske og behov. Visitation til uddannelse sker således så vidt muligt i hvert enkelt tilfælde på baggrund af en samlet vurdering af den indsatte's behov. Herunder tages der hensyn til den indsatte's muligheder for at opnå arbejde eller uddannelse efter endt afsoning.

2.2.2. Regeringens overvejelser

I dag har udvisningsdømte indsatte samme rettigheder og pligter som andre indsatte i forhold til beskæftigelse ved arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet.

Det er af hensyn til den enkelte indsatte og af hensyn til at opretholde ro orden i fængslerne vigtigt, at indsatte så vidt muligt deltager i meningsfuld beskæftigelse under afsoningen. Det er imidlertid efter regeringens opfattelse ikke formålstjenligt, at udvisningsdømte indsatte, som skal udsendes til deres hjemland efter løsladelsen, deltager i beskæftigelse, som er rettet

mod resocialisering til det danske samfund. Der bør ikke anvendes ressourcer i kriminalforsorgen på at tilbyde udvisningsdømte indsatte beskæftigelse, som tager sigter på en tilbagevenden i det danske samfund.

Som det fremgår ovenfor under pkt. 2.2.1., tager uddannelse, undervisning og programvirksomhed hovedsageligt sigte på, at den indsatte kan blive resocialiseret og leve en kriminalitetsfri tilværelse i det danske samfund efter løsladelsen.

Det er derfor regeringens opfattelse, at udvisningsdømte indsatte som udgangspunkt ikke bør kunne deltage i uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, idet udvisningsdømte afsonere ikke skal resocialiseres i det danske samfund, men udsendes til deres hjemland efter løsladelsen. Det er i den forbindelse ikke tilstrækkeligt, at kriminalforsorgen i dag kan foretage en samlet vurdering af den indsatte behov ved valget af beskæftigelse.

Udvisningsdømte bør dog fortsat kunne deltage i aktiviteter, som ikke er rettet mod resocialisering til det danske samfund. Der vil endvidere være tilfælde, hvor helt særlige forhold taler for, at udvisningsdømte skal have adgang til uddannelse eller anden undervisningsaktivitet.

Det vil navnlig gøre sig gældende, hvor der er udsigt til, at en udvisningsdømt indsat skal afsones i lang tid, inden der kan ske løsladelse og udsendelse til hjemlandet, eller den pågældende kan overføres til fortsat afsoning i hjemlandet. Der bør dog samtidig være konkrete grunde, som taler for, at en udvisningsdømt bør tilbydes en bestemt uddannelse eller undervisningsaktiviteter. Der kan i den forbindelse f.eks. lægges vægt på, at en bestemt uddannelse eller undervisningsaktivitet også vil være relevant ved tilbagevenden til hjemlandet efter løsladelse, eller at deltagelse i en bestemt undervisningsaktivitet vil være hensigtsmæssigt af hensyn til den udvisningsdømtes afsoningsforløb eller beskæftigelse ved arbejde i fængslet. Det bør efter omstændighederne også kunne tilbydes en udvisningsdømt indsat at fortsætte eller færdiggøre en uddannelse, som er påbegyndt, inden den pågældende blev udvist af landet ved dom.

Det er som nævnt vigtigt, at alle indsatte så vidt muligt kan være beskæftiget under afsoningen. Udvisningsdømte indsatte bør derfor fortsat have ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde eller andre godkendte aktiviteter, som er ikke uddannelse, undervisning eller pro-

gramvirksomhed. Denne beskæftigelse vil f.eks. kunne omfatte værkstedsarbejde eller cellerarbejde.

Det foreslås på den baggrund at begrænse udvisningsdømte afsoneres ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i uddannelse, undervisning eller programvirksomhed i kriminalforsorgens institutioner.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i straffuldbyrdelseslovens § 38 indsættes et nyt stk. 2, hvorefter en indsat, som er udvist af landet ved dom, ikke kan være beskæftiget ved uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, medmindre særlige forhold taler herfor.

Forslaget indebærer, at udvisningsdømte indsatte som udgangspunkt alene tilbydes beskæftigelse ved deltagelse i arbejde, som f.eks. værksteds- eller cellerarbejde, eller deltagelse i anden godkendt aktivitet.

Udvisningsdømte vil således som udgangspunkt ikke kunne deltage i f.eks. grundlæggende uddannelse i almene fag (almen voksenuddannelse), studieforberevende uddannelse (HF), erhvervskompetencegivende uddannelse som f.eks. AMU-kurser (erhvervsuddannelser, arbejdsmarkedsuddannelser og videregående uddannelser) eller undervisning i grundlæggende færdigheder inden for læsning og regning (forberedende voksenundervisning) samt ordblindeundervisning.

Herudover vil udvisningsdømte som udgangspunkt ikke kunne deltage i programvirksomhed, hvilket f.eks. omfatter gennemførelse af programmer med adfærdsregulerende formål eller andre aktiviteter, som skal give den indsatte redskaber til at indgå i sociale og samfundsmæssige relationer efter løsladelsen.

Det følger dog af forslaget, at udvisningsdømte indsatte kan deltage i uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, hvis særlige forhold taler herfor. Dette vil være tilfældet, hvis en bestemt uddannelse, undervisning eller programvirksomhed konkret vurderes ikke at være rettet mod resocialisering til det danske samfund. Det vil navnlig kunne være relevant i forhold til undervisning i forskellige adfærdsprogrammer.

Efter forslaget kan en udvisningsdømt indsat også tilbydes uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, hvis den pågældendes personlige forhold taler herfor. Det vil navnlig gøre sig gældende, hvis der er udsigt

til, at en udvisningsdømt indsat skal afsone i lang tid, inden der kan ske løsladelse og udsendelse til hjemlandet, eller den pågældende kan overføres til fortsat afsoning i hjemlandet. Der bør dog samtidig være konkrete grunde, som taler for, at en udvisningsdømt indsat bør tilbydes en bestemt uddannelse, undervisning eller programvirksomhed. Der kan i den forbindelse f.eks. lægges vægt på, at en bestemt uddannelse, uddannelse eller programvirksomhed også vil være relevant ved tilbagevenden til hjemlandet efter løsladelse, eller at deltagelse i en bestemt undervisningsaktivitet vil være hensigtsmæssigt af hensyn til den udvisningsdømtes afsoningsforløb eller beskæftigelse ved arbejde i fængslet. Det bør efter omstændighederne også kunne tilbydes en udvisningsdømt indsat at fortsætte eller færdiggøre en uddannelse, som er påbegyndt, inden den pågældende blev udvist af landet ved dom.

Vurderingen af, om der foreligger særlige forhold, som taler for, at en udvisningsdømt indsat skal tilbydes uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, skal foretages, når kriminalforsorgen visiterer den indsatte til beskæftigelse, jf. straffuldbyrdslovens § 39, stk. 2.

Det forudsættes, at forslaget om at begrænse udvisningsdømte indsattes adgang til uddannelse, undervisning og programvirksomhed ikke får indflydelse på kriminalforsorgens vurdering af, om pågældende kan prøveløslades. Det vil således ved afgørelsen om prøveløsladelse ikke kunne indgå som et forhold, der taler imod løsladelse, at en udvisningsdømt indsat ikke har deltaget i uddannelse, undervisning og programvirksomhed under afsoningen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2.

2.3. Begrænsning af udvisningsdømte afsoneres ret til vederlagsfri behandling for stofmisbrug

2.3.1. Gældende ret

Efter straffuldbyrdslovens § 45 a, stk. 1, har indsatte ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre vedkommende ikke skønnes egnet og motiveret til behandling. Det fremgår af stk. 2, at behandlingen så vidt muligt skal iværksættes senest 14 dage efter, at den indsatte har fremsat begæring herom over for kriminalforsorgen.

Bestemmelsen indebærer, at indsatte tilbydes behandling mod stofmisbrug svarende til den behandling, som skal tilbydes af kommunerne efter servi-

celovens § 85 om socialpædagogisk bistand, jf. skrivelse nr. 47 af 30. maj 2011 om behandlingsgaranti for indsatte stofmisbrugere. Servicelovens § 85 omfatter et bredt spektrum af socialpædagogiske og andre støtteforanstaltninger. Der kan f.eks. gives vejledning, rådgivning, hjælp til selvhjælp til at udføre dagligdagens gøremål mv., herunder også til personer, som i vidt omfang selv er i stand til at træffe valg. Det kan bl.a. dreje sig om støtteforanstaltninger til stofmisbrugere.

En behandlingsgaranti for indsatte i kriminalforsorgens institutioner kan i sagens natur ikke udformes identisk med den behandlingsgaranti, som gælder i det øvrige samfund efter servicelovens § 85. En indsat vil f.eks. ikke frit kunne vælge et andet behandlingstilbud end det, kriminalforsorgen kan anvise, idet der for visse indsatte, som f.eks. af sikkerhedsmæssige grunde ikke kan flyttes til andre fængsels behandlingsafdelinger eller behandlingstilbud uden for kriminalforsorgen, vil være tilbud om individuel behandling mod stofmisbrug. Behandlingen i kriminalforsorgens institutioner skal i øvrigt koordineres med de sociale myndigheder, som har ansvaret for den fortsatte behandling efter løsladelsen.

Behandlingsgarantien efter straffuldbyrdelseslovens § 45 a omfatter således alene sociale behandlingstilbud svarende til de tilbud, som kommunerne tilbyder efter serviceloven. Bestemmelsen regulerer derimod ikke indsattes adgang til at modtage somatisk behandling som f.eks. lægelig behandling af sygdom eller lidelser, der relaterer sig til stofmisbrug.

Det forudsættes, at behandlingstilbuddene i kriminalforsorgens institutioner forbeholdes de indsatte, der ikke kan visiteres til misbrugsbehandling på en institution uden for kriminalforsorgen i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 78. Udgangspunktet er således, at de dømte så vidt muligt skal benytte samfundets almindelige behandlingstilbud, f.eks. ved alternativ afsoning i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 78. Det vil i praksis indebære, at misbrugsbehandling i kriminalforsorgens institutioner forbeholdes de indsatte, hvor afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for et fængsel.

Kriminalforsorgen afgør, hvilket behandlingstilbud den indsatte skal visiteres til, under inddragelse af den indsattes egne ønsker. Indsatte stofmisbrugere med kortere domme tilbydes som udgangspunkt behandling, der har karakter af motivation og forbehandling.

2.3.2. Regeringens overvejelser

Som det fremgår ovenfor under pkt. 2.3.1., omfatter behandlingsgarantien efter § 45 a sociale behandlingstilbud svarende til de tilbud, som kommunerne tilbyder til servicelovens § 85 om socialpædagogisk bistand. Dette omfatter socialpædagogiske og andre serviceforanstaltninger i form af f.eks. vejledning, rådgivning, hjælp til selvhjælp til at udføre dagligdagens gøremål mv.

Den sociale behandling mod stofmisbrug, der er omfattet af behandlingsgarantien, sigter navnlig på resocialisering i det danske samfund, idet behandlingen har til formål at hjælpe og forberede den indsatte bedst muligt til skabe en kriminalitetsfri hverdag og skal koordineres med de sociale myndigheder, som har ansvaret for den fortsatte behandling efter løsladelsen.

På den baggrund er det efter regeringens opfattelse ikke formålstjenligt, at udvisningsdømte indsatte, som ikke skal resocialiseres i det danske samfund, har adgang til behandling af social karakter rettet mod stofmisbrug.

Der bør dog stadig være mulighed for, at udvisningsdømte kan modtage social behandling mod stofmisbrug, hvis særlige forhold taler derfor. Det vil navnlig kunne overvejes, hvis der er udsigt til, at en udvisningsdømt indsat skal afsone i lang tid, inden der kan ske løsladelse og udsendelse til hjemlandet, eller den pågældende kan overføres til fortsat afsoning i hjemlandet, og der er konkrete grunde, som taler for at tilbyde behandling, f.eks. hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til den indsattes helbred, eller at den indsatte kan varetage en dagligdag i fællesskab med andre indsatte eller være beskæftiget ved arbejde i fængslet.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at der i straffuldbyrdelseslovens § 45 a indsættes et nyt stk. 2, hvorefter en indsat, der er udvist af landet ved dom, ikke har ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre særlige forhold taler herfor.

Forslaget indebærer, at udvisningsdømte indsatte som udgangspunkt ikke vil have adgang til sociale behandlingstilbud i fængsler rettet mod stofmisbrug. Udvisningsdømte indsatte afskæres dermed fra behandling svarende til de tilbud, som kommunerne tilbyder efter serviceloven, herunder f.eks. vejledning, rådgivning, hjælp til selvhjælp til at udføre dagligdagens gøremål mv.

Forslaget begrænser derimod ikke udvisningsdømte indsatte adgang til somatisk behandling i fængsler og arresthuse. Udvisningsdømte vil således fortsat have samme adgang som andre indsatte til at modtage f.eks. lægelig behandling af sygdom eller lidelser, der relaterer sig til stofmisbrug.

Den foreslåede ordning indebærer endvidere, at udvisningsdømte indsatte fortsat skal tilbydes vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, hvis særlige forhold taler herfor. Det vil navnlig kunne være tilfældet, hvis der er udsigt til, at en udvisningsdømt indsat skal afsone i lang tid, inden der kan ske løsladelse og udsendelse til hjemlandet, eller den pågældende kan overføres til fortsat afsoning i hjemlandet, og der er konkrete grunde, som taler for at tilbyde behandling, f.eks. hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til den indsatte helbred, eller af hensyn til at den indsatte kan varetage en dagligdag i fællesskab med andre indsatte eller være beskæftiget ved arbejde i fængslet.

Det vil i tilfælde, hvor særlige forhold taler for at tilbyde en udvisningsdømt indsat behandling mod stofmisbrug, fortsat være en forudsætning for behandling, at den pågældende skønnes egnet og motiveret til behandling.

Det forudsættes, at forslaget om at begrænse udvisningsdømte indsatte adgang til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug ikke får indflydelse på kriminalforsorgens vurdering af, om pågældende kan prøveløslades.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ikke nogen betydelige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den 15. december 2016 til den 12. januar 2017 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Datatilsynet, Den danske Præsteforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Foreningen af Fængselsinspektører, vicefængselsinspektører og økonomichefer, Foreningen af Socialchefer, Foreningen af Offentlige Anklagere, Fængselsforbundet i Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsklubben af socialrådgivere ansat i Kriminalforsorgen, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, Politiforbundet i Danmark, Retspolitisk Forening, Rådet for Socialt Udsatte og Socialpædagogernes Landsforbund.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	?	?
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser	Ingen	Ingen

sekvenser for borgerne		
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (§ 31)

Kriminalforsorgsområdet har efter straffuldbyrdelseslovens § 31, stk. 2, pligt til i samarbejde med den indsatte snarest efter indsættelsen at udarbejde en plan for strafudståelsen og tiden efter løsladelsen. Denne plan skal jævnligt sammenholdes med den indsattes forhold under strafudståelsen og om nødvendigt søges tilpasset ændringer i disse forhold. Handleplanen har til formål at sikre de dømtes mulighed for at kunne leve en kriminalitetsfri tilværelse i det danske samfund efter løsladelsen.

Lovforslaget vil begrænse kriminalforsorgsrådets pligt til at udarbejde handleplaner for udvisningsdømte afsonere, således at der i samarbejde med den indsatte alene vil skulle udarbejdes en handleplan for selve strafudståelsen for denne gruppe indsatte, men ikke for tiden efter løsladelsen.

Forslaget udelukker ikke, at kriminalforsorgsområdet undtagelsesvis vil kunne udarbejde en handleplan for udvisningsdømte indsatte for tiden efter løsladelse, hvor helt særlige forhold taler herfor. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvor en udvisningsdømt person skal afsone en langvarig fængselsstraf, og udarbejdelsen af en handleplan for tiden efter løsladelse vurderes nødvendig eller hensigtsmæssig i forhold til gennemførelsen af den pågældendes udsendelse til hjemlandet efter endt afsoning.

Til nr. 2 (§ 38)

Efter straffuldbyrdelseslovens § 38, stk. 1, har en indsat ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet.

Det fremgår af § 38, stk. 2, at justitsministeren, hvor praktiske eller andre særlige hensyn gør det nødvendigt, kan fastsætte regler, hvorefter bestemmelsen i stk. 1 fraviges for bestemte institutioner eller bestemte grupper af indsatte. Indsatte skal dog så vidt muligt tilbydes beskæftigelse. Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 398 af 9. april 2015 om beskæftigelse m.v. af indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Med forslaget indsættes et nyt stk. 2 i § 38, hvorefter en indsat, der er udvist ved dom, ikke kan være beskæftiget ved uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, medmindre særlige forhold taler herfor.

Forslaget indebærer, at udvisningsdømte indsatte som udgangspunkt alene tilbydes beskæftigelse ved deltagelse i arbejde som f.eks. værksteds- eller celledarbejde eller deltagelse i anden godkendt aktivitet.

Udvisningsdømte vil således som udgangspunkt ikke kunne deltage i f.eks. grundlæggende uddannelse i almene fag (almen voksenuddannelse), studieforberedende uddannelse (HF), erhvervskompetencegivende uddannelse som f.eks. AMU-kurser (erhvervsuddannelser, arbejdsmarkedsuddannelser og videregående uddannelser) eller undervisning i grundlæggende færdigheder inden for læsning og regning (forberedende voksenundervisning) samt ordblindeundervisning.

Herudover vil udvisningsdømte som udgangspunkt ikke kunne deltage i programvirksomhed, hvilket f.eks. omfatter gennemførelse af programmer med adfærdsregulerende formål eller andre aktiviteter, som skal give den indsatte redskaber til at indgå i sociale og samfundsmæssige relationer efter løsladelsen.

Efter forslaget vil udvisningsdømte dog kunne deltage i uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, hvis særlige forhold taler herfor. Dette vil være tilfældet, hvor en uddannelse, undervisning eller programvirksomhed konkret vurderes ikke at være rettet mod resocialisering til det danske samfund. Det vil navnlig kunne være relevant i forhold til undervisning i forskellige adfærdsprogrammer.

Efter forslaget kan en udvisningsdømt indsat også tilbydes uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, hvis den pågældendes personlige forhold taler herfor. Det vil navnlig gøre sig gældende, hvis der er udsigt til, at en udvisningsdømt indsat skal afsone i lang tid, inden der kan ske løsladelse og udsendelse til hjemlandet, eller den pågældende kan overføres til fortsat afsoning i hjemlandet. Der bør dog samtidig være konkrete grunde, som taler for, at udvisningsdømte bør tilbydes en bestemt uddannelse, undervisning eller programvirksomhed. Der kan i den forbindelse f.eks. lægges på, at en bestemt uddannelse, undervisning eller programvirksomhed også vil være relevant ved tilbagevenden til hjemlandet efter løsladelse, eller at deltagelse i en bestemt undervisningsaktivitet vil være hensigtsmæssigt af hensyn til den udvisningsdømtes afsoningsforløb

eller beskæftigelse ved arbejde i fængslet. Det bør efter omstændighederne også kunne tilbydes en udvisningsdømt indsat at fortsætte eller færdiggøre en uddannelse, som er påbegyndt, inden den pågældende blev udvist af landet ved dom.

Vurderingen af, om der er særlige forhold, som taler for, at en udvisningsdømt indsat skal tilbydes uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, skal foretages, når kriminalforsorgen visiterer den indsatte til beskæftigelse, jf. straffuldbyrdelseslovens § 39, stk. 2.

Det forudsættes, at forslaget om at begrænse udvisningsdømte afsonere adgang til uddannelse, undervisning og programvirksomhed ikke får indflydelse på kriminalforsorgens vurdering af, om pågældende kan prøveløslades. Det vil således ved afgørelsen om prøveløsladelse ikke kunne indgå som et forhold, der taler imod løsladelse, at en udvisningsdømt indsat ikke har deltaget i uddannelse, undervisning og programvirksomhed under afsoningen.

Til nr. 3 (§ 45 a)

Efter straffuldbyrdelseslovens § 45 a, stk. 1, har en indsat ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre vedkommende ikke skønnes egnet og motiveret til behandling. Efter stk. 2 skal behandling mod stofmisbrug så vidt muligt iværksættes senest 14 dage efter, at den indsatte har fremsat begæring herom over for kriminalforsorgen.

Med forslaget indsættes et nyt stk. 2 i § 45 a, hvorefter en indsat, der er udvist af landet ved dom, ikke har ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre særlige forhold taler herfor.

Forslaget indebærer, at udvisningsdømte indsatte som udgangspunkt ikke vil have adgang til sociale behandlingstilbud i fængsler rettet mod stofmisbrug. Udvisningsdømte indsatte afskæres dermed fra behandling svarende til de tilbud, som kommunerne tilbyder efter serviceloven, herunder f.eks. vejledning, rådgivning, hjælp til selvhjælp til at udføre dagligdagens gøremål mv.

Forslaget begrænser derimod ikke ved udvisningsdømte indsattes adgang til somatisk behandling i fængsler og arresthuse. Udvisningsdømte vil således fortsat have samme adgang som andre indsatte til at modtage f.eks.

lægelig behandling af sygdom eller lidelser, der relaterer sig til stofmisbrug.

Efter forslaget skal udvisningsdømte indsatte endvidere fortsat tilbydes vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, hvis særlige forhold taler herfor. Det vil navnlig kunne være tilfældet, hvis der er udsigt til, at en udvisningsdømt indsat skal afsone i lang tid, inden der kan ske løsladelse og udsendelse til hjemlandet, eller den pågældende kan overføres til fortsat afsoning i hjemlandet, og der er konkrete grunde, som taler for at tilbyde behandling. F.eks. hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til den indsatte helbred, eller af hensyn til at den indsatte kan varetage en dagligdag i fællesskab med andre indsatte eller være beskæftiget ved arbejde i fængslet.

Det vil i tilfælde, hvor særlige forhold taler for at tilbyde en udvisningsdømt indsat behandling mod stofmisbrug, fortsat være en forudsætning for behandling, at den pågældende skønnes egnet og motiveret til behandling.

Det forudsættes, at forslaget om at begrænse udvisningsdømte indsatte adgang til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug ikke får indflydelse på kriminalforsorgens vurdering af, om pågældende kan prøveløslades.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den [1. april 2017].

Til § 3

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale anvendelsesområde og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Loven kan dog ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de færøske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

I lov om fuldbyrdelse af straf m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1242 af 11. november 2015, som ændret ved lov nr. 169 af 27. februar 2016 og § 1 i lov nr. 641 af 8. juni 2016, foretages følgende ændringer:

§ 1

§ 31, stk. 2. Kriminalforsorgsområdet skal endvidere i samarbejde med den indsatte snarest efter indsættelsen udarbejde en plan for strafudståelsen og tiden efter løsladelsen. Denne plan skal jævnligt sammenholdes med den indsattes forhold under strafudståelsen og om nødvendigt søges tilpasset ændringer i disse forhold.

1. I § 31, stk. 2, indsættes som nyt 3. pkt.: »For indsatte, der er udvist af landet ved dom, skal planen ikke omfatte tiden efter løsladelsen.«

§ 38. En indsat har ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet.

2. I § 38 indsættes som nyt stk. 2:

Stk. 2. Justitsministeren kan, hvor praktiske eller andre særlige hensyn gør det nødvendigt, fastsætte regler, hvorefter bestemmelsen i stk. 1 fraviges for bestemte institutioner eller bestemte grupper af indsatte. Indsatte skal dog så vidt muligt tilbydes beskæftigelse.

»Stk. 2. En indsat, der er udvist af landet ved dom, kan ikke være beskæftiget ved uddannelse, undervisning eller programvirksomhed, medmindre særlige forhold taler herfor.«

Stk. 3.---

45 a. En indsat har ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre vedkommende ikke skønnes egnet og motiveret til behandling.

3. § 45a indsættes som nyt *stk. 2*:

»*Stk. 2.* En indsat, der er udvist af landet ved dom, har ikke ret til vederlagsfri behandling mod stofmisbrug, medmindre særlige forhold taler herfor.«

Stk. 3.---